

امام خامنه ای:
نماز جمعه قراگه تقوا، ایمان، بصیرت و اخلاق است...
بکار بردن تعبیر قراگه برای نماز جمعه
به این علت است که ما در حال یک مقابله
معنوی، اعتقادی و ایمانی و سیاسی هستیم
که همانند دوران دفاع مقدس
به ما تحمیل شده و بنابراین دفاع لازم و ضروری است.
بیانات معظم له در دیدار انجمن جمع سراسر کشور ۱۲ دیماه ۱۳۹۴

۴۰ سال شکوه عبادت در قم خاستگاه انقلاب

نگاهی بر تاریخچه نماز جمعه شهر مقدس قم

اسلامی، دولت و شورای سیاست‌گذاری انجمن جمع کشور مبنی بر مقاومت سازی و ضد زلزله نمودن مصالحت‌های نماز جمعه سراسر کشور، نماز جمعه قم نیز بعد از ۲۵ سال بار دیگر از مصلی قدس به حرم حضرت معصومه علیها السلام بازگشت و در آنجا به صورت موقت اقامه شد.
در این بین، حد فاصل سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ با آغاز تحریم‌ها و کمبود تأمین بودجه کار ساخت و ساز مصلی قدس قم تعطیل شد. پس از آن بار دیگر، با ورود نیروهای جوان، روند ساخت و تجهیز مصلی قدس، سرعت مضاعفی به خود گرفت.
این مکان با خریداری ۷۱ واحد مسکونی، محوطه بیرونی دارای ۱۰ هزار متر مربع قابل دسترسی و محوطه درونی به علاوه بالکن‌ها دارای ۱۵ هزار متر مربع مساحت است که مجموعاً پذیرای ۲۵ هزار نفر نمازگزار می‌باشد.
بعد از پیروزی انقلاب تاکنون انجمن جمع استان قم آیات اراکی، جنجی، مشکینی، امینی، جوادی آملی، استادی، حسینی بوشهری، سعیدی و اعرافی به اقامه نماز جمعه پرداختند.
انجمن جمع قم در حال حاضر، آیات سید هاشم حسینی بوشهری، علیرضا اعرافی و سید محمد سعیدی هستند که به نوبت نماز جمعه شهر قم را اقامه می‌کنند.

امامت جمعه قم را برعهده داشتند. در آن ایام نماز جمعه در صحن اتابکی حرم حضرت معصومه علیها السلام برگزار می‌شد. سپس نماز جمعه به مدت دو سال به مسجد اعظم و شبستان‌های کوچک حرم منتقل شد.
پس از آن نماز جمعه به مدت شش سال در محوطه حیاط دبیرستان امام صادق علیه السلام برپا شد. در سال ۱۳۵۸ مرحوم سید حسن بکائی و مرحوم سید حسین بکائی به درخواست آیت الله شرعی زمینی را در محدوده خیابان ساحلی برای برگزاری نماز جمعه وقف نمودند.
با پیگیری‌ها و حمایت‌های آیت الله شرعی در دوران پهلوی برپایی نماز جمعه و یا حتی در مواردی، انتصاب آن به صورت درباری بوده و مانند بسیاری از کشورهای اسلامی کنونی فقط به صورت یک مراسم عادی مذهبی و بدون هر گونه نطق سیاسی برگزار می‌گشت و هیچ کس حق تذکره به مفاسد موجود در جامعه را نداشت.
خطبه‌ها نیز همچون بخش‌نامه‌های دولتی قرائت و بیان می‌شد. البته این بیان شامل همه انجمن جمع نیست؛ بلکه انجمن جمع ای مانند حاج شیخ غلامحسین تبریزی رحمته الله علیه در مشهد و حضرت آیت الله اراکی رحمته الله علیه در قم از این قاعده مستثنی بوده اند.
پس از پیروزی انقلاب اسلامی آیت الله اراکی

به گزارش خبرگزاری «حوزه»، درباره تاریخچه نماز جمعه شهر قم تا قبل از دوران صفویه اطلاعات کافی و کاملی در دست نیست؛ اما آنچه مسلم است، نماز جمعه در دوران صفویه شکل رسمی‌تری به خود گرفت.
برگزاری نماز جمعه در آن دوران یا به صورت مردمی برپا می‌شده و یا از جانب حکومت و علما برپا می‌گشته است.
نماز جمعه قم در دوران قاجار با امامت حضرت آیت الله میرزای قمی رحمته الله علیه از شهرت و جایگاه والایی برخوردار شد.
در دوران پهلوی برپایی نماز جمعه و یا حتی در مواردی، انتصاب آن به صورت درباری بوده و مانند بسیاری از کشورهای اسلامی کنونی فقط به صورت یک مراسم عادی مذهبی و بدون هر گونه نطق سیاسی برگزار می‌گشت و هیچ کس حق تذکره به مفاسد موجود در جامعه را نداشت.
خطبه‌ها نیز همچون بخش‌نامه‌های دولتی قرائت و بیان می‌شد. البته این بیان شامل همه انجمن جمع نیست؛ بلکه انجمن جمع ای مانند حاج شیخ غلامحسین تبریزی رحمته الله علیه در مشهد و حضرت آیت الله اراکی رحمته الله علیه در قم از این قاعده مستثنی بوده اند.
پس از پیروزی انقلاب اسلامی آیت الله اراکی

نوشتاری از حجت الاسلام والمسلمین محمد مهدی ماندگاری

قلب تپنده شهر؛ نماز جمعه و جلب مشارکت اجتماعی

۲. کوتاه کردن خطبه‌ها
خطبه‌های اهل بیت کوتاه بوده و خطیب نماز جمعه نیز در سرما و گرما باید کوتاه صحبت کند؛ یعنی سخنش قل و دل باشد.
۳. مخاطب شناسی
خطیب نماز جمعه باید متخصص مخاطب شناسی باشد و درباره مخاطب‌ها شناخت ویژه داشته باشد؛ مخصوصاً مخاطبان جوان و بانوان.
۴. جلب مشارکت اجتماعی
خطیب نماز جمعه از چند طریق می‌تواند مخاطبان بیشتری را جذب نماز جمعه سازد:

۱. افزودن سه ویژگی به خطبه‌ها
امام جمع باید سه ویژگی را به خطبه‌های خویش بیفزاید:
اول، خطبه‌های انجمن جمع باید مستند به آیات و روایات و دلایل عقلی و دارای مستندات قوی باشد. قرار نیست در نماز جمعه از احتمالات، ظنیات، و خواب و رویا، برای مردم گفته شود. هر چند در خطبه‌ها مردم به روشنگری و تقوا و بینش سیاسی دعوت می‌شوند، نباید فراموش کرد که در زمانه‌ای هستیم که مردمانش به دنبال مطالب و اطلاعات مستند هستند؛ خطیب نماز جمعه باید برای مردم سخنان فهم‌پذیر بگوید؛ برای مثال وقتی از تقوا سخن می‌گوید، باید با تشبیه و تمثیل، تنظیم و دسته‌بندی مطلب و طرح مصداق، این مفهوم را فهم‌پذیر کند؛ سوم، خطیب نماز جمعه اگر مستند سخن بگوید، سخنش برای مردم مقبول است؛ اگر در حد فهم مردم سخن بگوید، برای آنها جذاب است؛ و اگر کاربردی حرف بزند، در جامعه جایگاه مرجعیت خویش را بیش از پیش می‌یابد و سخنش ضربه نفوذ می‌یابد و همچنان که جامعه به سراغ پزشک می‌رود و نسخه درمان می‌گیرد، امام جمع هم پزشک معنوی و روحانی شهر خواهد بود

از زیباترین یادگاری‌های امام راحل رحمته الله علیه برپایی نماز جمعه در ایران اسلامی است و از این رو نماز جمعه را می‌توان میناق با ولایت، انقلاب و امام و شهدا نیز دانست. نماز جمعه یک پایگاه عبادی سیاسی است؛ یک پایگاه بینش‌افزایی است؛ یک قراگه فرهنگی...؛ به راستی این نماز جمعه چیست که در وصف آن می‌توان هزاران جمله نوشت و هزاران حرف زد و در تحقق پتانسیل بالقوه آن، کارها کرد؟ این نماز جمعه چیست و چرا باید این ارزش‌ها و جایگاه را داشته باشد؟
نماز جمعه اعلام تعبد و بندگی به پیشگاه حضرت حق تعالی است؛ چنان‌که می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ»
نماز جمعه همچنین می‌تواند ترجمه آیاتی چون «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ» و «واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا»^۱ باشد. نماز جمعه می‌تواند مصداق «تعاونوا على البر والتقوى»^۲ باشد.
از زیباترین یادگاری‌های امام راحل رحمته الله علیه برپایی نماز جمعه در ایران اسلامی است و از این رو نماز جمعه را می‌توان میناق با ولایت، انقلاب و امام و شهدا نیز دانست.

منابع:

۱. سوره جمعه، آیه ۹.
۲. سوره حجرات، آیه ۱۰.
۳. سوره آل عمران، آیه ۱۰۳.
۴. سوره مائده، آیه ۲.

آیت‌الله حسینی بوشهری

نماز جمعه موجب حفظ و بالندگی انقلاب می‌شود

امام جمعه قم گفت: بایان این‌که نماز جمعه موجب حفظ و بالندگی انقلاب می‌شود، گفت: خطیب نماز جمعه باید به نیاز مخاطبان توجه کند. آیت‌الله سید هاشم حسینی بوشهری با اشاره به چهلمین سالگرد برگزاری نماز جمعه در انقلاب اسلامی ایران اظهار داشت: نماز عبادی سیاسی جمعه خوشبختانه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به‌صورت سراسری برگزار می‌شد که نقش بسزایی در دینداری و دین‌باوری مردم دارد.

وی با بیان این که از همان آغاز انقلاب با نظر و عنایت حضرت امام خمینی‏ ره نمازهای جمعه در سراسر کشور برپا شد، ادامه داد: انتقال معارف دینی و اسلامی به مردم متدین و انقلابی یکی از مهم‌ترین ثمره‌های نماز جمعه است.

آیت‌الله حسینی بوشهری افزود: هرجمعه که خطیب جمعه خطبه و برنامه دینی خودش را اعلام می‌کند، طبیعتاً مردمی که پای سخنان او می‌نشینند حقیقتاً از آموزه‌های دینی بهره‌مند می‌شوند و در جریان آخرین مسائل کشور و جهان قرار می‌گیرند. وی ادامه داد: اساساً هدف از برگزاری نماز جمعه هم همین است که امام‌جمعه علاوه بر مسائل دینی مردم را در جریان امور مختلف جهان قرار دهد.

دبیرشورای عالی حوزه‌های علمیه کشور تصریح کرد: در نظام مقدس جمهوری اسلامی نماز جمعه همانند ستون استواری است که موجب حفظ و بالندگی انقلاب می‌شود.

وی ادامه داد: در این میان آن چیزی که ضرورت دارد این است که خطبای نماز جمعه به نیاز

مخاطبان توجه داشته باشند به طوری‌که نماز جمعه برای نسل جوان نیزجاذبه داشته باشد وآن‌ها نیز پرتیوتر در نماز جمعه شرکت کرده واز معارف این نماز بهره‌مند شوند. آیت‌الله حسینی بوشهری ابراز داشت: بنابراین تولید محتوا، بیان رسا و توجه به نیازهای مخاطبان به‌خصوص نسل جوان می‌تواند نقش مهمی در این زمینه داشته باشد. وی به دیدار ائمه جمعه با رهبر انقلاب اشاره کرد و گفت: نکاتی که موردعنایت رهبر انقلاب بود باید در برنامه رسمی نمازهای جمعه قرار بگیرد و از این رهگذر طبیعتاً می‌توانیم به اهدافی که نماز جمعه به خاطرآن تشکیل شده، نائل آییم.

■ **قدیم ترها مردم نماز جمعه رفتن را واجب می دانستند**

مادرم، پاسخ داد که « در آن سال‌های اول انقلاب حضور در نماز

جمعه را مثل نماز خواندن واجب می‌دانستیم که البته هم هست. نماز جمعه چیزی نیست که آدم بخواهد از آن سرسری بگذرد. نمی‌دانم چرا امروز جوان‌ترها به نماز جمعه رفتن مثل قدیم‌های ما حساس نیستند؟ اوایل انقلاب و در سالهای جنگ نماز جمعه مهم‌ترین جایی بود که مردم از این طریق پیام امام و مسئولان را دریافت می‌کردند و هر وقت که

به نماز جمعه می‌رفتیم و این همه مردم مشتاق را می‌دیدم به سزدوق می‌آمدیم. انگار نماز جمعه خانه انقلاب بود. همیشه نماز جمعه را با انقلاب یکی می‌دانستیم. هنوز انقلابی‌ها هستند که به نماز جمعه می‌روند. همین پیرمردها و بیژن‌هایی که امروز در صفا‌ها می‌بینی همان جوان‌هایی بودند که از چهل سال در این مراسم شرکت می‌کنند. آن موقع‌ها پدرت می‌گفت که بچه‌ها را به نماز جمعه ببریم، شرایط هم مثل امروز نبود چون جمعیت بسیار بیشتر از امروز بود و خیلی وقت‌ها بیرون از مصلی می‌نستیم و ظهرهای گرم و زمستان‌های سرد سختی زیادی برای شما داشت، ولی در سال‌های بعد برای اینکه از نماز جمعه زده نشویید. یک برنامه خوب ریخت و آن هم بازی در پارک دورشهرکه در کنار مصلی بود. بعد از پارک هم با موتور به کبابی میدان کهنه می‌رفتیم و کباب می‌خوردیم. همان بازی‌ها و خاطرات ناهار دلپذیر ظهر جمعه بود که از صبح جمعه اصرار می‌کردید که به نماز جمعه بروید.

یادم هست که در سال‌های بعد یعنی وقتی ۱۵ یا ۱۴ ساله بودی خودت به نماز جمعه می رفتی و با بچه های محل پای ثابت نماز جمعه بودی. فکر می‌کنم همین خاطرات شیرین باعث شد که این همه به نماز جمعه علاقه مند شوی. امروز هم می‌گویند که بچه‌ها را باید با خاطرات شیرین به کارهایی که می‌خواهیم انجام دهند سوق دهیم. ولی پدرت آن موقع‌ها فکر همین چیزها را می‌کرد.

■ **خطبه‌های تربیتی بسیار سوده‌مند است**

خانم صدقی، کارمند حسابدار اداره‌مان است که برای تکمیل این گزارش به سراغ ایشان رتم؛ چون می‌دانستم ایشان از جمله بانوان جوانی است که در نماز جمعه شرکت می‌کند.

از او هم همین سؤالات را پرسیدم و ایشان هم پاسخ سؤالات را به این شکل داد که:

« پیش از ازدواج فقط دو یا سه بار به نماز جمعه رفته بودم، ولی پس از ازدواج به واسطه همسرم البته بدون اجبار، سالانه ۲۰ یا ۴۰ بار در نماز جمعه شرکت می‌کنم.

در این مدت و از شش ماهگی فرزندم با او در نماز جمعه شرکت می‌کنیم و خوشبختانه مشکل چندانی در این زمینه نداریم. فضای نماز جمعه فضای خوبی است و واقعاً آرامش بخش است.

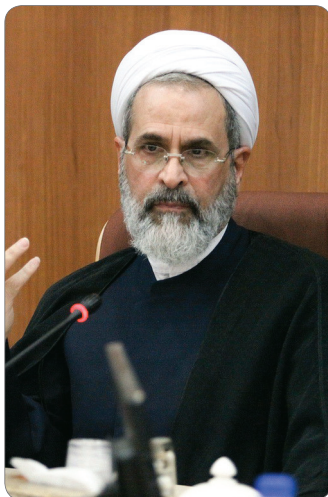
به نظرم امروز که با فرزندم در نماز جمعه شرکت می‌کنم دوست دارم او هم در این فضاها حضور داشته باشد چون این فضاها می‌تواند او را به ادامه حضور در اماکن دینی علاقه‌مندتر کند. هم‌چنین در این فضای بزرگ، بچه‌های زیادی هستند که می‌توانند با بچه‌های همسن خود هم بازی کنند.

خطبه‌های نماز جمعه، هم بسیار خوب و کاربردی است؛ ائمه جمعه قم هر هفته یک بخش اخلاقی و خانوادگی و قرآنی را به شکل سریالی و مرتبط مطرح می‌کنند و در خطبه دوم هم اصولاً مباحث حول و حوش مسایل روز می‌چرخد ولی اگر بخواهیم بخش‌هایی را ویژه بانوان بیان کنیم می‌توانیم به بخش‌های بسیار خوبی که برخی ائمه جمعه در خصوص جایگاه زن در خانه و خانواده و اصول تربیتی و خانوادگی بخش می‌کند اشاره کرد که بسیار جالب توجه است و همیشه مباحث ایشان را یادداشت می‌کنم.

به نظرم با توجه به اینکه بانوان از مهم‌ترین اقشاری هستند که در نماز جمعه حضور پیدا می‌کنند باید تسهیلات بیشتری داشته باشند؛ باید در این فضا، محلی برای بازی کودکان نیز تعبیه شود تا بانوان بتوانند با خیال راحت‌تری در برنامه‌ها شرکت کنند و فرزندانمان نیز در ابتدا از بازی لذت ببرند و در سال‌های بعد قطعاً وقتی به اهمیت این حضور پی

آیت‌الله اعرافی

نماز جمعه قم با سراسر کشور متفاوت است

آیت‌الله علیرضا اعرافی امام جمعه قم در جمع گروهی از فعالان رسانه ای امر به معروف و نهی از منکر و نقد منصفانه را از کارکردهای نماز جمعه برشمرد و تصریح کرد: در نماز جمعه مباحث مورد نیاز جامعه طرح و متناسب با شرایط حمایت‌ها و نقدها دنبال می‌شود به همین علت نقد منصفانه در قالب امر به معروف و نهی

از منکر نتایج مطلوبی خواهد داشت.

وی از نماز جمعه به عنوان حلقه وصل مردم با حکومت و نظام نام برد و گفت: این حلقه اقتصادات خاصی دارد که باید به آن توجه داشته باشیم؛ ارتقاء فکری، معرفتی و افزایش دانش سیاسی و دینی از دیگر دستاوردهای نماز جمعه است.

امام جمعه قم عنوان کرد: نماز جمعه قم با نماز جمعه سراسر کشور متفاوت است چرا که انقلاب اسلامی از قم برخاسته و تئوری جمهوری اسلامی

در این شهر پایه‌ریزی و از قم معارف الهی به عالم منتشر شده و این موارد جایگاه نماز جمعه را متفاوت کرده است به همین علت مطالبات از نماز جمعه قم نیز افزایش می‌یابد که مهم‌ترین این مطالبات این است که قرآنگاه فرهنگی نماز جمعه انعکاس دهنده تولیدات اندیشه و فکر دینی در قم باشد.

وی با اشاره به اینکه برخی از سوزه‌های نماز جمعه می‌تواند به یک جریان تبدیل شود، اظهار کرد: وظیفه ائمه جمعه در مورد توجه بیشتر به کیفیت مطالب سنگین است؛ می‌توان کارکرد فرالاستانی و فراملی نماز جمعه را در قالب قرآنگاه فرهنگی مورد توجه قرار داد به همین علت حمایت‌های لازم از این قرآنگاه دنبال می‌شود.

آیت‌الله اعرافی یادآور شد: هر چند نماز جمعه قم انعکاس کشوری و بین‌المللی دارد اما برخی از مباحث ویژه قم نیز باید در نماز جمعه مورد توجه قرار گیرد همانطور که در برخی از استان‌ها و شهرها به صورت ویژه به مباحث استانی و شهری پرداخته می‌شود. وی ادامه داد: انتظار از نماز جمعه شهر قم این است که در سطح کشور یک الگو مشخصی را ارائه دهد به همین علت باید نشست‌هایی در نظر گرفته شود تا مباحث مختلف به صورت تخصصی مورد توجه قرار گیرد.

آیت‌الله سعیدی

نباید در مورد نمازهای جمعه اظهار نظر غیراصولی کرد

نماینده ولی‌فقیه در استان قم با تاکید بر اینکه امام‌جمعه شهر باید از نظر اخلاق، رفتار، پوشش و گفتار خود برای همگان الگو باشد، گفت: برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نماز جمعه با ستاد و ائمه جمعه است و افراد نباید بدون هیچ قاعده و اصولی در مورد نماز جمعه به اظهار نظر بپردازند.

آیت‌الله سیدمحمد سعیدی با اشاره به اینکه مردم با نیت معنوی، سیاسی، عبادی و اجتماعی در نماز جمعه شرکت می‌کنند، تصریح کرد: مردم این نماز را یک نماز واجب دانسته و نسبت به آن نگاهی متفاوت دارند.

آیت‌الله سعیدی ادامه داد: در آیه آخر سوره مبارک جمعه بر اهمیت روز جمعه و کار کردن در این روز تاکید شده است درحالی‌که اکنون برخی این روز را تعطیل کرده و هیچ کار مفیدی در این روز انجام نمی‌دهند.

امام جمعه قم اضافه کرد: آیت‌الله مشکینی علاوه بر اینکه به‌عنوان یکی از چهره‌های شاخص اخلاق حوزه شناخته شد در خطبه‌خوانی و نماز خواندن نیز اسوه بود؛ مباحثی که ایشان در حوزه امر به تقوا مطرح کرد امروزه به صورت کامل جمع‌آوری و به یک کتاب تبدیل شده است، این نشان می‌دهد که امر به تقوا در سخنان این شخصیت جایگاه خاصی داشت و در کلام این شخصیت یک موضوع تکراری و کلیشه‌ای نبود.

آیت‌الله سعیدی با بیان اینکه خطبه‌های آیت‌الله مشکینی کوتاه و متناسب با ایام بود، تصریح کرد: خطبه‌های این شخصیت بسیار دلنواز و عاطفی و از تنش و چالش دور بود.

نماینده ولی‌فقیه در استان قم با تاکید بر اینکه امام‌جمعه شهر باید از نظر اخلاق، رفتار، پوشش و گفتار خود برای همگان الگو باشد، مطرح کرد: قرانت سوره‌های جمعه و منافقان کار ثابت آیت‌الله مشکینی بود درحالی‌که اکنون سیاست‌گری نماز جمعه تغییر کرده است و این سوره‌ها کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

آیت‌الله سعیدی ادامه داد: برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نماز جمعه با ستاد و ائمه جمعه است و افراد نباید بدون هیچ قاعده و اصولی در مورد نماز جمعه به اظهار نظر بپردازند، ما باید کاری کنیم که خواندن سوره جمعه و منافقان مورد استقبال مردم نیز باشد.

به نظرم نماز جمعه از اول انقلاب ما نقشی بسیار مهم در وحدت ملی داشته است؛ زنان و مردان ایرانی همیشه در این فضا به وحدت انقلابی می‌رسیدند؛ ائمه جمعه در این مراسم همیشه مهم‌ترین مبنای انقلاب را بیان می‌کردند. به عبارت بهترین تریون، تریون تبیین مبانی انقلاب و اسلام بود. به همین خاطر بود که ائمه جمعه بزرگ تاریخ انقلاب ما همیشه در این تریون به مباحث کلی و اعلام مواضع می‌پردازند.

یکی از نقاط قوت نماز جمعه در سال‌های اخیر، موضوع محور شدن خطبه‌های اول است؛ در نماز جمعه قم، خوشبختانه سن تن از اساتید بزرگ حوزه و از مدیران با تجربه حوزه و تولیت آستان کریمه اهل بیت علیهم‌السلام به عنوان خطیب حضور دارند که هر هفته با یک محور به بیان سخنرانی می‌پردازند.

نماز جمعه یکی از مصادیق عینی دست خدا در جماعت است و قطعاً مرد و زن هم ندارد؛ اگر انقلاب ما به این شکوه و عظمت رسید قطعاً با همین نماز جمعه‌ها بود؛ شکوه حضور مردم در این صفوف به هم فشرده، خطبه‌های صریح و بی‌پرده و دشمن شکن، سخنان تاریخی که در این خطبه‌ها به زبان آمد و تکلیف بسیاری را روشن کرد و حضورها و تکبیرها و شعارها و... همگی اجزای برآجر انقلاب گذاشت. نباید به سادگی از این ظرفیت بگذریم. انقلاب ما نیازمند نماز جمعه است و بی‌دلیل نبوده است که خداوند چنین مناسکی را برای تداوم اسلام بر ما واجب کرده است. باید قدر نماز جمعه را بدانیم.»

■ **فضای نماز جمعه برای زنان مهیاتر شود**

زهاررجبی از دانشجویان خبرنگاری است که به واسطه کارش در نماز جمعه حضور می‌یابد؛ او در گفت وگوبا ما گفت:

« از سه سال پیش به واسطه کار در یکی از خیرگزاری‌های دفتر قم در نماز جمعه حضور می‌یابم. دروغ چرا، اوایل یکی از رنج‌آورترین کارهای دنیا بود؛ تازه به خیرگزاری آمده بودم و نمی‌توانستم برای دبیر «نه»، بیایرم مجبور بودم ظهر جمعه که همه دخترهای هم سن من یا در خواب هستند یا در مهمانی و مسافرت و... بروم نماز جمعه‌ای که هیچ شناختی از آن نداشتم.

هفته‌های اول خیلی سخت بود؛ چون واقعاً به حضور در این ساعت، سرکار و در چنین فضایی عادت نداشتم، نه اینکه از نماز جمعه بدم بیاید. حقیقتش هیچ وقت در زندگی به آنجا نرفته بودم و تصووری از حضور در این فضا نداشتم.

هفته‌ها گذشته که به حضور در این فضا عادت کردم ولی هرچه می‌گذشت به حضور در این فضا بیشتر عادت می‌کردم به شکلی که به رغم این‌که نماز جمعه از رادیوهم پخش می‌شود و می‌شود که اصلاً به مراسم نزویم خودم دوست دارم لب تاپ به دست بیایم و آنجا حضور بیایم. چیزهایی آنجا است که دیر شد آن را بفهمم ولی هرچه بیشتر فهمیدم بیشتر شیفته آنجا شدم.

امروزه نسل‌های مختلف بانوان در نماز جمعه حضور می‌یابند و قبول ندارم که می‌گویند حضور جوانان خیلی کم است یا اصلاً حضور ندارند؛ می‌توانید به نماز جمعه بیایید و خودتان ببینید که جوانان هم به همراه خانواده‌های خود حضور می‌یابند ولی اگر بخواهیم چنین تحلیلی کنیم باید این تحلیل را منطبق به متغیرها و مکان‌های دیگر در جامعه دنبال در نظر بگیریم. باید متغیرهای سنی و اجتماعی و فرهنگی که در این سسی سال گذشته بر جامعه ما و جوانان مؤثر بوده است را در نظر بگیریم.

خطبه‌های نماز جمعه هم در قم بسیار خوب اداره می‌شود؛ اولاً زمان خطبه‌ها بسیار استاندارد است و کسی خسته نمی‌شود؛ نکته دوم و خوب در خطبه‌های قم این است که خطبه‌های اول به شکل موضوعی اداره می‌شود و خطبه دوم نیز طبعاً به مسایل روز می‌پردازد.

البته به نظرم می‌توانیم موضوعات به روز تری را در خطبه اول به شکل کارگاهی مطرح کنیم که استفاده جمعی برای جوانان و مردم به خصوص قشر زنان داشته باشد. امروزه زنان مشکلات بسیاری در عرصه‌های مختلف دارند که به نظر من در نماز جمعه می‌توان بیشتر از آن به این مسائل توجه کرد.

گزارش

زنان، راهبران بزرگ یادگار نبوی

زنان از مهم‌ترین اقشار حاضر در نماز جمعه هستند که توجه بیشتر به آن‌ها به حسب توسعه امور اجتماعی و فرهنگی در این حوزه ضروری است. اولین چهره‌ای که از نماز جمعه به خاطر دارم، به یک روز گرم تابستانی در حوالی سال‌های ۶۸ یا ۶۹ در خیاط مصلی باز می‌گردد؛ جایی که با یک کارتن به همراه مادرم در نماز جمعه نشست بودیم؛ ظهر بسیار گرمی بود ولی مشاهده هیجان حضور مردم برای حضور در این مراسم به حدی بود که گرما را چندان حس نمی‌کردیم.

هفته بعد هم با مادرم رفتم ولی زودتر، یادم می‌آید بیکه‌های سقف سیمانی مصلی و چوب‌ها و آهن‌هایی که مثل چوب حصیر از سقف آویزان بود، همیشه در ذهن من مانده است؛ پس از مراسم پدرم با موتورسیکلت ما را به پارک کنار مصلی می‌برد و بعدش هم جای تان خالی، کباب ظهر جمعه به عنوان بهترین پاداش حضور ما در نماز جمعه بود.

خاطرم هست قدیم‌ها مثل الان همیشه از بلو و غذای خوب خبری نبود و کباب، لاجچری‌ترین غذایی بود که در شهر ما یافت می‌شد؛ ولی الان می‌فهمم که پدرم پول کباب را برای تشویق ما کنار می‌گذاشت تا روز جمعه به همین بهانه و پارک قبل از کباب از خانه بیرون بکشد. فکر بدی هم نبود. به همین بهانه به سرم زد تا خاطرات مادرها و بانوان دیگر را از حضور در نماز جمعه بیرسم که آن‌ها چرا به نماز جمعه می‌روند و یا می‌رفتند و چه نظری در خصوص حال و هوای این روزهای نماز جمعه دارند.

اول گزارش، چه کسی بهتر از مادرم که اولین خاطرات نماز جمعه را با او داشتم.

سؤال‌های زیادی از او داشتم از اینکه چرا به نماز جمعه می‌رفتند، آن هم در آن شرایط سخت، این‌که الان چند بار می‌رود. اینکه فکر می‌کردند چه نقش تربیتی در پرورش ما دارد؟ این‌که امروز چه تفاوتی بین نماز جمعه آن سال‌ها و این سال‌ها مشاهده می‌کند و...

بروند، دنبال اصل برنامه خواهند رفت.»

■ **زنان، راهبران بزرگ سنت نبوی**

خانم محمدی مادر یکی از دوست‌هایم از نماز جمعه بروهای قدیمی است که این بحث را با ایشان هم در میان گذاشتم.

ایشان هم از همان زنانی است که پایه پای انقلاب در همه صحنه‌ها حضور داشته و نماز جمعه را سنگر انقلاب می‌داند. او یکی از اساتید جامعه‌الزهرا علیها‌السلام و همسریکی از اساتید حوزه است.

او هم از سال‌هایی می‌گفت که با حضور ائمه جمعه شهیر قم، این نماز را به عنوان دومین نماز جمعه اصلی کشور مبدل کرده بود؛ او گفت:

«نماز جمعه قم یکی از ارکان نمازهای جمعه کشور بود؛ وجود بزرگان و مراجع تقلید از جمله آیت‌الله العظمی جوادی املی، علمای ربانی چون آیت‌الله مشکینی و... در گذشته، نقش مهمی در تعیین سیاست‌های عمومی کشور داشتند؛ گاهی این سخنرانی‌ها به حدی قاطع بود که پیام

تجلیل از دست‌اندرکاران شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه

به‌عنوان یکی از دستاوردهای ائمه جمعه در نقاط مختلف کشور نام برد و اظهار کرد: اکنون در قم نیز حوزه علمیه ۱۴ معصوم علیهم‌السلام برای تربیت جوانان در نظر گرفته شده است که زبان‌های انگلیسی و عربی نیز در این مدرسه تدریس می‌شود.

هم‌چنین، دبیر برگزاری برنامه‌های چهلمین سالگرد نماز جمعه قم نیز از برگزاری نشست خبری با حضور اصحاب رسانه به‌منظور تشریح این برنامه‌ها یاد کرد و گفت: برگزاری نشست‌هایی با حضور ائمه جمعه، دیدار با خانواده شهید آویری فرد، دیدار با خانواده یکی از شهیدان بانوی انقلاب، حضور در بیت آیت‌الله مشکینی توسط بانوان مصلی، شرکت در گفت‌وگوی ویژه خبری، برگزاری مسابقه کتابخوانی، غبارروبی مزار شهدا، اطلاع‌رسانی و نصب بنر در سطح شهر، دیدار با استاندار، هماهنگی با دستگاه‌ها برای حضور مدیران در قالب طرح رقابت در خدمت از جمله اقدامات انجام شده است.

احمد نامدار با اشاره برگزاری برنامه‌های فرهنگی ورزشی و برپایی کرسی تدریس فقه نماز جمعه در مصلی قدس عنوان کرد: شیوه‌نامه ارتباط ائمه جمعه قم با جوانان تدوین شده است که به زودی رونمایی می‌شود. وی تجلیل از برگزیدگان جشنواره مردمی عمار، تعیین جایزه ویژه آیت‌الله مشکینی، ساخت فیلم منتخب با موضوع جوانان و پیوستن یکی از کانون‌های خادم‌یاری رضوی به مصلی را از دیگر دستاوردهای ستاد نماز جمعه قم برشمرد.

بر لزوم حضور جوانان برای برعهده گرفتن مسئولیت‌های مساجد تاکید کرد و افزود: فعال کردن واحد جوانان نمازهای جمعه می‌تواند با اجرای برنامه‌های جذاب موجب حضور گسترده‌تر نیروهای جوان در نمازهای جمعه شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمؤمنی امام جمعه کهک طی سخنانی از تشکیل حوزه‌های علمیه

حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیلی‌پور امام جمعه فردواز ارائه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی توسط رهبری یاد کرد و گفت: خطبه‌های نماز جمعه زمینه‌ساز و ارائه دهنده اصول برنامه‌های فرهنگی هستند و می‌توان با تکیه بر این جایگاه به اجرایی کردن انتظارات رهبری در بیانیه گام دوم توجه کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین کریمی‌پور امام جمعه قنات

حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی امام جمعه دستجرد با بیان این‌که در نماز جمعه این بخش ارائه خدمات رفاهی به عموم مردم مورد توجه قرار گرفته است، مطرح کرد: برگزاری مسابقه حفظ قرآن کریم در راستای ترویج آموزه‌های قرآنی یکی از اقدامات انجام شده در قالب ستاد نماز جمعه دستجرد است که مورد استقبال مردم قرار گرفته است.

در نشست ائمه جمعه استان قم، دست‌اندرکاران شورای سیاست‌گذاری نماز جمعه تجلیل شدند. نشست شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم دوم مردادماه با حضور آیت‌الله سیدمحمد سعیدی نماینده ولی‌فقیه در استان قم، آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری امام جمعه قم و احمد امیرآبادی فراهانی عضو هیأت رئیسه مجلس در سالن محراب شبستان امام خمینی علیه‌السلام حرم بانوی کرامت برگزار شد.

در این نشست حجت‌الاسلام والمسلمین قوامی امام جمعه پردیسان نیز طی سخنانی بر لزوم افزایش ارتباط میان ائمه جماعات و ائمه جمعه تاکید کرد و ادامه داد: برای اینکه ائمه جمعه بتوانند همانند قرارگاه عمل کنند باید ظرفیت فراگاهی مشخصی را نیز در اختیار داشته باشند.

حجت‌الاسلام والمسلمین پورسعادت امام جمعه موقت جعفریه خاطرنشان کرد: حرکت قرارگاهی نیازمند پیاده نظام است که نیروهای جوان هر جامعه این پیاده نظام را تشکیل می‌دهند اما اکنون جوانان مشغول فضای مجازی هستند و نمازهای جمعه بیشتر با حضور افراد مسن برپا می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان

مصلی مرکز تدریس سطوح عالی حوزوی و هدایت تحصیلی و تربیتی طلاب است

مطرح کرد: به تعبیر رهبر معظم انقلاب، نماز جمعه قم قرارگاه بصیرت، معنویت، اخلاق و تقوا بوده و برنامه‌های متنوعی در طول هفته در مصلی قدس شهر قم برگزار می‌شود و برنامه‌های مربوط به نماز جمعه قم از صبح شنبه آغاز می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان یادآور شد: در عرصه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و غیره در طول هفته به مردم خدمات ارائه می‌شود و مصلی تبدیل به یک قطب فرهنگی شده است؛ امروز اقشار مختلف اعم از زن و مرد و پیرو جوان، مصلی را یکی از فضاهای متعلق به خود می‌دانند و همان‌طور که ما سهمیه فضای سبز برای شهروندان تصور می‌کنیم، فضای فرهنگی را نیز برای آنان متصور هستیم.

۲۱ هزار زائر در جریان اربعین در مصلی قدس قم اسکان پیدا می‌کنند

وی مصلی را حق مشاع تمام زائرین و مجاورین قم دانست و ادامه داد: در جریان اربعین ۱۲۱ هزار نفر از ۱۷ کشور در این مکان بیتوته می‌کنند و یک موج عظیمی برای اسکان زائرین اربعین راه می‌افتد و قابلیت اسکان جمعیت چند هزار نفره در این مکان فراهم می‌شود.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم ابراز کرد: در مسائلی مانند زلزله که مردم احساس نگرانی می‌کنند، مصلی را مکانی امن دانسته و با حضور در این مکان خاطر خود را آسوده می‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان تصریح کرد: در همایش‌ها، هیئات و برنامه‌های فرهنگی مذهبی استان، مردم روی مصلی حساب کرده و برنامه‌های خود را در این مکان پیش می‌برند که این‌ها دلیل بر این است که مصلی به عنوان قطب فرهنگی شهر توانسته است، زمینه خدمات‌رسانی به زائرین و مجاورین را فراهم آورد.

مصلی مرکز تدریس سطوح عالی حوزوی و هدایت تحصیلی و تربیتی طلاب است

وی گفت: با همین روال که پیش می‌رویم، دیدیم که مصلی در فعالیت‌های حوزوی نیز می‌تواند اقداماتی انجام دهد، لذا مرکز تدریس سطوح عالی حوزوی و مرکز هدایت تحصیلی و تربیتی حوزه در مصلی ایجاد شد. رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم افزود: امروز حضور علما به عنوان مدرس و حضور طلاب به عنوان محصل یکی از اتفاقات مبارک برای مصلی به حساب می‌آید.

۳۰ نوع برنامه در روز جمعه

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان برنامه‌های مصلی برای روز جمعه را مورد توجه قرار داد و عنوان کرد: در روز جمعه قریب ۳۰ برنامه متنوع در مصلی برگزار می‌شود و اعتقاد ما بر این است که سفره نماز جمعه باید یک سفره جذاب باشد، یعنی برای تمامی سنین برنامه‌های تکریم وجود داشته باشد. وی بیان کرد: ما برای کودکان کالسکه‌هایی تعبیه کرده‌ایم که مادرانی که با مشقت به همراه خود کودک دارند از این کالسکه‌ها استفاده کنند؛ افراد سالخورده اعم از زن و مرد نیز با ویلچر توسط خادمین ما تکریم می‌شوند.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم با اشاره به برنامه‌های نماز جمعه برای نوجوانان تاکید کرد: برای این سنین برنامه‌های پرچرب و جوش در حال انجام بوده و آن‌ها به عنوان نسل نوخادمین مصلی به کار گرفته می‌شوند؛ برای این منظور شبکه خادم‌یاران نوجوان در

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم گفت: برای این جمعیت ۱۵ الی ۲۰ هزار نفره که در نماز جمعه شرکت می‌کنند، لازم است در زمینه‌های تحصیلی، خانوادگی، ازدواج، حقوقی، احکام شرعی و شبهات اعتقادی مشاوره‌هایی ارائه شود و عزیزان ما در حوزه علمیه با حضور فعال خود پاسخ‌گویی مسائل مردم هستند.

حجت‌الاسلام محمدباقر ولدان در مصاحبه با خبرنگار حوزه، با اشاره به چهلمین سالگرد برگزاری نماز جمعه پس از پیروزی انقلاب اسلامی عنوان کرد: نماز جمعه به عنوان سنگر مستحکم و دژ معنوی نظام جمهوری اسلامی در

آستانه چهل سالگی خود به سر می‌برد. وی افزود: قریب به ۲ هزار و ۸۰۰ هفته بدون هیچ وقفه‌ای نمازهای جمعه در طول این ۴۰ سال برگزار شده و از ابتدا که امام خمینی علیه‌السلام فرمود، «همین نماز جمعه به عنوان ثمره انقلاب برای ما کافی است»، ما شاید آن روز مفهوم این سخن را درک نمی‌کردیم، اما امروز می‌بینیم که این نماز جمعه کارکردهای مختلف فکری، فرهنگی، سیاسی، امنیتی و حتی اقتصادی دارد.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم گفت: نماز جمعه سطح ایمنی فکری و محتوایی نظام را بالا می‌برد و بصیرت بخش در برابر فتنه‌ها به شمار می‌رود؛ نماز جمعه ما را از تهدیدات دشمنان مصون می‌دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان تاکید کرد: ما باید بدانیم که در عصر غیبت امام زمان علیه‌السلام، نماز جمعه نوعی رزمایش فکری، بصیرتی و عقیدتی برای آمادگی در اردوگاه یاوران مهدی علیه‌السلام بوده و هر جمعه با بیعت با آرمان‌های مهدوی و احترام به خون شهدا این نماز باشکوه برگزار می‌شود.

وی نماز جمعه قم را دارای ویژگی‌های خاص دانست و اظهار داشت: قدمت نماز جمعه قم به قبل از انقلاب و به امامت مرحوم آیت‌الله اراکی بازمی‌گردد و مرجعیت امام جمعه قم بوده است؛ نماز جمعه قم، همواره خط دهنده نمازهای جمعه دیگر استان‌ها بوده و دارای جریان‌سازی در ابعاد، فکری، فرهنگی و سیاسی می‌باشد. رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم

برنامه‌هایی که برگزار می‌شود، حضور دانشجویان در نماز جمعه بوده و ما تربیت‌یون در اختیار تشکل‌های دانشجویی و طلاب انقلابی حوزه می‌گذاریم تا مطالبات و مواضع تشکل خود را مطرح کنند.

وی ادامه داد: ما در بخش معرفی کتاب خوب برنامه‌هایی در مصلی داریم و هر هفته یک کتاب به علاقمندان به مطالعه معرفی می‌شود؛ هم‌چنین در بخش ترویج فرهنگ سبک زندگی سالم و پاک نیز تلاش‌هایی صورت می‌گیرد.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم افزود: یکی از برنامه‌های متنوع مصلی ایستگاه‌های صلواتی بوده که تنها به شربت و چای بسنده نمی‌شود، بلکه محصولات فرهنگی صلواتی نیز در این ایستگاه‌ها توزیع می‌گردد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان با اشاره به برنامه تجلیل آئینه اضافه کرد: در این برنامه، از افراد شاخص تجلیل به عمل می‌آید، به طور مثال در هفته حجاب از بانویی که در مسابقات بین‌المللی حاضر به کشف حجاب و یا دست دادن با نام‌محرم نشده مورد تجلیل قرار می‌گیرد.

تجلیل از مقام شامخ آیت‌الله مشکینی علیه‌السلام انجام خواهد شد

وی بیان کرد: غرفه شهید و شهادت، کافه مقاومت و آکران و نمایش مستند و فیلم از دیگر برنامه‌های ما در مصلی بوده و در آستانه ۴۰ سالگی نماز جمعه با توجه به اینکه ۵ مرداد چهلمین سالگرد نماز جمعه قم است، ما برنامه تجلیل از امام جمعه فقید قم، مرحوم آیت‌الله مشکینی را خواهیم داشت و اهداء تاج گل و حضور در بیت آن مرحوم به عنوان دوازدهمین سالگرد ارتحال ایشان پیش‌بینی شده است.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم خاطرنشان کرد: دیدار با مراجع معظم تقلید و نشست ائمه جمعه استان و تجلیل از خادمین و پیشکسوتان نماز جمعه قم از برنامه‌هایی بوده که پیش‌بینی شده است؛ هم‌چنین ویژه برنامه نمایشگاه عکس نیز برگزار خواهد شد.

بلکه به دنبال رفع موانع درآمدی هستیم و در این زمینه بازارچه آئینه در قالب اصل ۴۴ قانون اساسی برون‌سپاری کرده‌ایم و امروز قریب به ۸۰ خانواده از بازارچه آئینه قم که فقط روز جمعه در محوطه مصلی برگزار می‌شود ارتزاق می‌کنند.

طلاب حوزه علمیه پاسخگوی شبهات اعتقادی و دینی مردم در نماز جمعه هستند

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم تصریح کرد: برای این جمعیت ۱۵ الی ۲۰ هزار نفره که در نماز جمعه شرکت می‌کنند، لازم است در زمینه‌های تحصیلی، خانوادگی، ازدواج، حقوقی، احکام شرعی و شبهات اعتقادی مشاوره‌هایی ارائه شود و عزیزان ما در حوزه علمیه با حضور فعال خود پاسخ‌گویی مسائل مردم هستند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان با تاکید بر این‌که دشمن در پی ایجاد شکاف بین مردم و مسئولین است، اظهار داشت: رهبر انقلاب فرمودند که ما باید رقابت در خدمت را در دستور کار قرار دهیم، ما با استفاده از این توصیه ارزشمند، طرح رقابت در خدمت را در مصلی راه‌اندازی کرده‌ایم و هر هفته یکی از مسئولین استانی اعم از مسئولین اجرایی، مسئولین قضایی و نمایندگان مجلس چهره به چهره با مردم سخن گفته و پاسخ‌گویی مسائل آنان هستند و بسیاری از مسائلی که نیاز به پیگیری‌های طولانی دارد، در این ملاقات‌ها حل می‌شود. وی عنوان کرد: یکی از برکات نماز جمعه مطالبه آئینه و مسابقه آئینه است، در مطالبات آئینه تربیتون آزادی تعبیه شده که مردم مطالبات خود را به شکل آزاد بیان کنند؛ در مسابقه آئینه هر هفته در موضوعات فکری و فرهنگی مسابقاتی برگزار می‌شود.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم یادآور شد: طرح «تربیتون تبیین» نیز پس از نماز عصر در روز جمعه اجرا می‌شود، در این طرح مردمی که مایل به شنیدن مسائل روز هستند حضور پیدا می‌کنند و جمعیتی بالغ بر ۶۰۰ تا دو هزار نفر در این طرح شرکت کرده و مسائل استان و کشور را از زبان مسئولین می‌شنوند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان گفت: یکی از

در روز جمعه قریب ۳۰ برنامه متنوع در مصلی برگزار می‌شود و اعتقاد ما بر این است

که سفره نماز جمعه باید یک سفره جذاب باشد یعنی برای تمامی سنین

برنامه‌های تکریم وجود داشته باشد.

مصلی ایجاد شده که قریب به ۷۰ خادم یار نوجوان فعال هستند.

میانگین سنی فعالان مصلی ۲۸ تا ۳۰ سال است

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان یادآور شد: در بخش جوانان کارها جوان محور تنظیم شده است، مجری‌ها، مؤذنین و مکررین و تیم ستادی نماز جمعه ما عموماً از جوانان هستند و میانگین سنی آن‌ها ۲۸ تا ۳۰ سال است.

وی ادامه داد: در بخش میان‌سالان ما به دنبال حضور خانوادگی آن‌ها بوده‌ایم و ما برای آسایش خانواده‌هایی که در نماز جمعه شرکت می‌کنند مهد آئینه را برای آن‌ها ایجاد کرده‌ایم؛ در این طرح کودکان خردسال در مهد به فعالیت می‌پردازند و هر هفته ۸۰ تا ۱۲۰ نفر در این مهد حضور پیدا می‌کنند و به برکت این طرح ما دیگر در نماز جمعه قم صدای گریه خردسالان هنگام برگزاری نماز را نمی‌شنویم.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه استان قم ابراز کرد: نوجوانان اگر بخواهند دو ساعت برنامه‌ها را تحمل کنند، قطعاً خسته خواهند شد، به همین دلیل برنامه‌های مختلف ورزشی را برای آن‌ها در محوطه برگزار می‌کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین ولدان برنامه‌های مصلی در زمینه عفاف و حجاب را مورد توجه قرار داد و اضافه کرد: در این زمینه طرح چادر بهشتی و لباس زهرایی و دیگر برنامه‌ها اجرا می‌شود.

وی مطرح کرد: مصلی در بحث اقتصادی هم ورود کرده، اما نه به این معنا که متولی این بخش گردد،

گزارش

از خواستگاری در حاشیه نماز جمعه تا آشتی پس از ۱۵ سال قهر

دین اسلام و مناسک عبادی آن مانند نماز جمعه و حضور در جمع مؤمنان، می‌تواند شادکامی و بهتری زیستن را به طرق مختلف ایجاد نماید که بطوریکه خداوند متعال در سوره جمعه می‌فرماید: «یا ایها الذین امنوا اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا لی ذکر الله و ذروا البیع ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون، ای کسانی که ایمان آورده اید هر گاه شما را برای نماز روز جمعه بخوانند فی الحال به ذکر خدا بنشینید و کسب و تجارت را رها کنید که این (نماز جمعه، از هر تجارت سودمندی) اگر بدانید برای شما بهتر خواهد بود.»

جمعه یکی از روزهای هفته است که به آدینه یاد می‌شود. عرب‌ها پیش از اسلام و نزول وحی آن را به نام «عروبه» یاد می‌کردند؛ زیرا در این روزگرد هم می‌آمدند و به بررسی مسائل خویش می‌پرداختند. عروبه به معنای اجتماع مردم عرب در یک مکان و در یک روز جمعه است. پس از اسلام این روز به نام جمعه تغییر یافت و مردم روز «عروبه» را به روز «جمعه» تبدیل کردند و جمعه را خداوند به دلیل اجتماع مردم در این روز جمعه نامید. خداوند در آیه ۹۹ سوره جمعه این روز را روز اجتماع اهل ایمان برای اجرا و برگزاری مراسم خاص نماز عبادی جمعه قرار داده است. سیاست جدید مقام معظم رهبری در انتخاب ائمه جمعه جوان بسیار ارزشمند است، اینکه جوانان به عنوان ائمه جمعه منصوب شوند بدون تردید نزدیکی و همدمی بیشتری را با مردم خواهند داشت. امروز همه مشکلات جامعه مسائل سیاسی و بین‌المللی نیست، معیشت مردم و رفاه آنان باید اولویت همه خطبه‌ها قرار گیرد.

با توجه به اهمیت موضوع نماز جمعه، نقش آن در تربیت دینی و ده‌ها سوال دیگر امروز شهروندان قمی به این سوالات پاسخ گفتند.

وچپه سلطانی لیسانس ادبیات فارسی در این‌باره گفت: تاکنون توفیق حضور در نماز جمعه را نداشته‌ام، ولی می‌دانم نقشی که نماز جمعه می‌تواند در تربیت دینی ایفا کند و بزرگان دین هم به آن اشاره داشته‌اند، کسب معرفت دینی و تقویت اصول اعتقادی میان نسل‌ها است.

وی که سال‌هاست به حرفه ویراستاری کتب مشغول است، اظهارداشت: امروز مشکلات نسل جوان به ویژه کسب و کار و معضل بیکاری در جامعه بیداد می‌کند، ائمه جمعه به این مسائل بیشتر توجه کنند. وی با بیان این‌که در این سال‌ها غفلت کرده و در نماز جمعه شرکت نکرده به خود و ما قول داد در جمعه پیش رو حتما در نماز جمعه شرکت خواهد کرد.

■ نماز جمعه یکی از اولویت‌های نظام جمهوری اسلامی

در ادامه حجت الاسلام سیدباقر علوی مجد با اشاره به قربت نماز جمعه در دوران ستم شاهی گفت: پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برپایی فریضه نماز جمعه به یکی از اولویت‌های نظام جمهوری اسلامی تبدیل شد، بطوریکه در پنجم مرداد سال ۱۳۵۸ به دستور امام خمینی ره نخستین نماز جمعه تهران به امامت آیت‌الله طالقانی و با حضور خیل کثیر مردم انقلابی اقامه شد.

این طلبه سطوح عالی حوزه علمیه بیان داشت: اگر به سخنان نورانی امام خمینی ره و مقام معظم رهبری توجه داشته باشیم خواهیم دید که جایگاه نماز جمعه به عنوان یک فریضه الهی بسیار رفیع، مهم و ارزشمند است.

وی گفت: امام راحل می‌فرماید: «نماز جمعه در راس همه امور است» و یا این جمله که: «منصب امامت جمعه یعنی منصب تماس روحانیت با ملت». در گذشته و امروز نماز جمعه محلی برای رسیدگی به امور مردم بوده است و البته مدتی است میزهای خدمت دستگاه‌های دولتی در حاشیه نماز جمعه برپا می‌شود که اقدام ارزشمند و پسندیده‌ای است به شرط آنکه ادامه داشته باشد.

■ نماز جمعه انسجام ملی

سیدسجاد موسوی بازنشسته آموزش و پرورش استان البرز در ادامه اظهار داشت: نماز جمعه مصداق و الگوی برجسته همدلی و انسجام ملی است که امت اسلام با هم دارند.

وی افزود: اگر امروز شاهد شکاف بین امت اسلامی به واسطه وجود برخی سران خودفروخته دول‌عربی و اسلامی هستیم همه‌اش به واسطه فاصله گرفتن از فریضه نماز جمعه و اصول دین است.

این فرهنگی بازنشسته معتقد است ۲۰ سال پیاپی در نمازجمعه حضور پیدا کرده است، بیان داشت: به نظر می‌رسد راه برون‌رفت امت اسلام از معضلات پیچیده پیش‌رو، رجوع به همان وحدتی است که اسلام بر آن تأکید کرده است.

وی گفت: مردم، بصیرتی که مقام معظم رهبری به آن تأکید دارند در همین نماز جمعه‌ها می‌توانند به آن برسند. در فتنه سال ۸۸ که فضا برای همه غبار آلود بود، انصافاً خطبه رهبر معظم انقلاب در نماز جمعه تهران بسیار راهگشا بود.

■ مگر در طول تاریخ ائمه معصومین علیهم‌السلام از مردم جدا بودند

در ادامه رقیه سادات رضوی، دانشجوی سال آخر پزشکی با بیان این که فکر نمی‌کنم در هیچ کشوری مانند ایران نمازهای جمعه به این شکوه و عظمت برگزار شود بیان داشت: نماز جمعه محلی است برای حضور مردم و مسئولین بدون هیچ محافظ یا دیوار حائلی که جدا کننده باشد. ولی متأسفانه این حائل بین مردم و مسئولین ایجاد شده است، مگر در طول تاریخ ائمه معصومین علیهم‌السلام از مردم جدا بودند.

وی گفت: چند ماه پیش خاطرم است در اخبار آمده بود، فلان امام جمعه نرده‌ها را کم کرده بود نه اینکه برداشته باشد، کلی بازتاب خبر داشت.

در ادامه نیز علی فرخ‌نیا از کسبه اطراف مصلی قدس گفت: تاکنون موفق به حضور در نماز جمعه نشده‌ام، ولی همیشه خطبه‌های نماز جمعه تهران و قم را از طریق اخبار دنبال می‌کنم.

وی شنیدن خطبه‌های نماز جمعه مقام معظم رهبری را امری واجب و ضروری برای خود می‌داند و افزود: وقتی ایشان سخنرانی می‌کنند مطمئن هستم همه سران کشورهای اسلامی و غیراسلامی آن را دنبال می‌کنند حتی سخنان ایشان را برای ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا که امروز دشمن اصلی ملت ایران است ترجمه می‌کنند.

■ نماز جمعه به نظرم نوعی آرامش عمیقی را به انسان می‌دهد

الله ابوالحسنی که به حرفه نقاشی حرفه‌ای اشتغال دارد. از دیگر اشخاصی بود که گفت وگو نشست و وقتی از اولین سوال ما مطلع شد، افزود: من یک‌بار به نماز جمعه رفتم و همان یک‌بار هم از من خواستگاری شد و قسمت بر آن بود تا زندگی مشترک خود را آغاز کند. وی اظهار داشت: ۱۲ سال پیش برای اولین و آخرین بار همراه به مادر بزرگم به نمازجمعه آمده بودم که متوجه شدم خانمی با مادر بزرگم در حال صحبت است، البته سریع متوجه شدم ولی فکر نمی‌کردم موضوع جدی باشد.

این هنرمند نقاش ادامه داد: قسمت بر این بود که آن

■ به جای یک تیر و دو هدف، یک تیر و سه هدف شامل حالم شد

ابوالفضل متقی که به حرفه بُنکداری مشغول است، سابقه حضور خود در نماز جمعه را ۲۰ سال ذکر است و گفت: از زمانی که پدرش از دنیا رفته به واسطه ادامه مسیری که پدرش داشته به نماز جمعه می‌آید و در مسیر زیاد صلوات می‌فرستد. وی افزود: نماز جمعه خدا باوری را در انسان افزایش می‌دهد.

این کاسب قمی یکی از آثار و برکات نماز جمعه در زندگی شخصی‌اش را به دوران درگذشت پدرش در سال ۷۸ عنوان کرد و گفت: ما شش برادر و دو خواهر هستیم که وقتی پدرم در آن سال به رحمت خدا رفت بعد از برگزاری مراسمات معمول دو تا از برادرانم موضوع ارث را به میان کشیدیم به طوری که چهار نفر ما با یکدیگر قهر که نه ولی قطع رابطه کردیم.

این کسبه بازار قم خاطرنشان کرد: دقیق یادم هست وقتی موضوع ارث و میراث بالا گرفت من و دو تا از خواهرنم به تهران رفتیم و چون دیگر برادران را همراهی نکردیم خوشبختانه هنوز منزل پدری مان در خیابان چهارمردان پایرجاست و هر هفته همگی آنجا جمع می‌شویم و خاطرات را مرور می‌کنیم.

متقی ادامه داد: دورا دور جوایب حال اخوی‌ها بودم ولی هیچ ارتباطی با آنان نداشتم تا اینکه بعد از ۱۵ سال وقتی به قم آمدم جمعه بود و چون از مسیر رودخانه تردد می‌کردم دیدم نماز جمعه در حرم حضرت معصومه علیها‌السلام برگزار است، به قول معروف گفتم بروم هم زیارت هم نماز جمعه با یک تیر دو نشان بزنم که به محض ورود به حرم مطهر دو برادر بزرگتر خودم را دیدم و هر سه اشک از چشمانمان جاری شد و تا دقایقی در آغوش یکدیگر گریه می‌کردیم.

وی گفت: این بهترین و جاودانه‌ترین خاطره ام از نماز جمعه و حرم حضرت فاطمه معصومه علیها‌السلام است که هرگز نمی‌توانم فراموش کنم و خوشحالم که آن روز به جای یک تیر و دو هدف یک تیروسه هدف شامل حالم شد.

■ مهمترین دستاورد نماز جمعه نفی طاغوت است

بابک نویدی دارای لیسانس معماری و از کارشناسان شهرداری قم است که مهمترین دستاورد نماز جمعه را نفی طاغوت و ایستادگی در مقابل ظلم و ستم توصیف کرد.

وی افزود: فلسفه نماز جمعه در امت‌های اسلامی همین است که خداوند این مسئله را یکی از اهداف بعثت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم دانسته است.

نویدی ادامه داد: متأسفانه مسلمانان نتوانستند از ظرفیت‌های این آموزه الهی استفاده بکنند و ببرند.

■ نسبت به جوانان کشور بیشتر دغدغه داشته باشند

زینب پورفخرایی که به تازگی تحصیلات خود را در مقطع دپلم به پایان رسانده است در باره نماز جمعه و اهمیت آن گفت: به قول پدرم هر کسی در طول هفته اخبار هم گوش ندهد تنها با گوش دادن خطبه‌های نماز جمعه می‌تواند بفهمد در هفته‌ای که گذشته چه رویدادهای رخ داده و چه اتفاقاتی قرار است بیفتد.

وی افزود: دو بار با مادرش به نماز جمعه رفته است اما مسائلی که مطرح است و بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد مسائل سیاسی بوده و البته بعضی از ائمه جمعه نکاتی ارزشمند دست پیرومردها و افراد با به سن گذاشته باشد! خانواده مطرح می‌کنند که بسیار کاربردی است.

پورفخرایی بیان داشت: دو برادر بزرگتر از خود دارد و هر دو دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی هستند، اما نه شغلی ندارند و نه پولی، من از امامان جمعه می‌خواهم نسبت به جوانان کشور بیشتر دغدغه داشته باشند، آینده کشور از آن ما است، چرا باید همه پست‌های دولتی و حکومتی دست پیرومردها و افراد با به سن گذاشته باشد!

■ نماز جمعه حج فقر است

در ادامه فاطمه اسکندری از طلاب حوزه علمیه خواران با بیان اینکه سعی می‌کند سالی بیش از ده بار در نماز جمعه حضور داشته باشد، گفت: نماز جمعه تمرین وحدت در جامعه اسلامی است و نقش بسیار سازنده‌ای در ایجاد وحدت و همدلی ملی دارد.

وی افزود: با شرکت در مراسم‌های جمعی اعتماد نسبت به سایر مردم کسب می‌شود و یکی از علل نوزائت قلب حضور در نماز جمعه است.

این طلبه گفت: نماز جمعه، از نظر اجتماعی و سیاسی، یک کنگره عظیم هفتگی است و از آن سوی پیامبر به حج فقرا یاد شده است.

شراکاه

ویژه‌نامه چهلمین سالگرد برپایی نماز جمعه پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران

به همت روابط عمومی نهاد نماز جمعه قم با همکاری خبرگزاری رسمی حوزه زیر نظر: هیئت تحریریه امور هنری: سید امیر سجادی چاپ: شاخه سبز

حجت الاسلام و المسلمین محمود رجبی

ساده زیستی و مردماری امامان جمعه در زمان کنونی باید پررنگ تر باشد

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم تصریح کرد: ساده زیستی و مردماری امامان جمعه در زمان کنونی باید پررنگ تر و مشهودتر باشد.

حجت الاسلام و المسلمین محمود رجبی با بیان این که ائمه جمعه پیشانی ارتباط روحانیت با قاطبه جامعه به شمار می‌روند، اظهار داشت: نماز جمعه جایی است که همه اقشار و صنوف مختلف مردم برای اقامه آیین عبادی - سیاسی این روز در آن حضور پیدا می‌کنند و از سویی اهمیت این جایگاه می‌طلبند که نماز جمعه مأوا و ملجأ جوانان به منظور ارتقای بُعد معنوی و بصیرتی آن‌ها باشد.

وی افزود: از سویی ضروری است که امامان جمعه پیش از هر چیز به عنوان شاخص و الگوی روحانیت مطرح باشند به خصوص در مقطع زمانی کنونی که امامان جمعه به عنوان بخشی از جامعه روحانیت با تأکید هر چه بیشتر بر مساله ساده زیستی بهتری توانند به عنوان ورثه انبیاء در جامعه شناخته شوند، چه آن که خود انبیای الهی حقیقتاً ساده زیست ترین افراد در طول تاریخ بوده‌اند و لذا روحانیت و امامان جمعه نیز باید این گونه باشند.

قائم مقام مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) همچنین بیان داشت: توصیه‌ها و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در دیدار روز گذشته ائمه جمعه با ایشان، چراغ راهی است برای امامان جمعه که بهتر بتوانند رسالت خویش را در این جایگاه مهم به انجام برسانند.

وی گفت: در واقع ائمه جمعه برای اثرگذاری مطلوب تر در جامعه و منطقه خودشان باید ساده زیستی و پرهیز از زندگی تجملاتی را در دستور کار خود قرار دهند و همان طور که مقام معظم رهبری نیز فرمودند ارتباطشان با مردم و جوان‌ها، واقعی و نه تصنعی باشد.

حجت الاسلام و المسلمین رجبی همچنین افزود: نسل جوان به لحاظ اقتضای سن و باکی قلوب آمادگی بهتری برای کسب معارف اسلامی و بصیرت یابی و نیز حرکت بر مدار آرمان‌های انقلابی دارند و لذا باید از آن‌ها به خوبی حمایت کرد و از ظرفیت جوانان در امور مرتبط با نماز جمعه، حداکثر استفاده را نمود.

وی ابراز داشت: از آن سو، ارتباط ائمه جمعه با صاحبان قدرت و ثروت باعث می‌شود که نتوانند در انجام رسالت هدایتگری مردم و نیز مطالبه‌گری از مسئولان و افراد ذی نفوذ به خوبی عمل کنند و حال آن که ائمه جمعه باید زبان گویای جامعه و منتقد ناهنجاری‌ها و مفاسد در سطوح مختلف اعم از مسئولان و اقشار دیگر باشند و طبعاً اگر پیوند با افراد صاحب نفوذ داشته باشند دیگر نمی‌توانند زبان گویایی برای مردم و اسلام باشند.

دبیرخانه ارسال نمایند، اصل فراخوان در سایت ejna.ir منتشر خواهد شد. وی مطرح کرد: افرادی که کارت خبرنگاری یا کارت عضویت انجمن عکاسان دارند، می‌توانند با مراجعه به مسئول روابط عمومی شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه هماهنگی‌های اولیه را به عمل بیاورند.

عضو شورای سیاست‌گذاری فراخوان عکس ملی شکوه جمعه خاطرنشان کرد: موضوع این رویداد، نماز جمعه، مصلی‌های جمعه و جماعت، آداب و سنن و مناسک جمعه، حضور انبوه و صف بندی منظم، جاذبه‌های تصویری نماز جمعه مانند معماری و فرم و بنای مصلی، همبستگی امت، نماز جمعه محور وحدت، مردم و نماز جمعه و هرآنچه که مربوط به نماز جمعه است می‌باشد.

سلیمانی گفت: فراخوان شکوه جمعه در سه بخش تک عکس، مجموعه عکس با تعداد ۵ تا ۱۵ عکس با سیر مشخص و عکس‌های تاریخی منتشر خواهد شد؛ عکس‌های تاریخی شامل تصاویری است که عکاسان از اولین نماز جمعه تا کنون تهیه کرده‌اند.

مسابقه عکس شکوه جمعه برگزار خواهد شد

این رویکرد منتشر می‌شود و با موضوع «نیایش آدینه» و برگزاری نماز جمعه و جماعت برگزار خواهد شد. عضو شورای سیاست‌گذاری فراخوان عکس ملی «شکوه جمعه» گفت: علاوه بر دبیرخانه مرکزی این برنامه که در تهران دایر است، در قم نیز دبیرخانه‌ای برای آن وجود دارد و من از عموم هنرمندان عکاس استان قم، چه عکاسان هنری و چه عکاسان مستند اجتماعی و چه عکاسان خبری دعوت می‌کنم که تا زمانی که برای دریافت آثار فرصت باقی است، آثار خود را ارسال کرده و اگر در گذشته در موضوع نماز جمعه عکاسی نکرده‌اند، از این فرصت استفاده کرده و از این اجتماع با شکوه تصاویر فاخری را خلق کنند.

سلیمانی بیان کرد: فراخوان این مسابقه از پنجم مرداد منتشر خواهد شد و عکاسان می‌توانند تا طول دو ماه عکس‌های خود را تهیه کرده و به

عضو شورای سیاست‌گذاری فراخوان عکس ملی شکوه جمعه گفت: فراخوان این مسابقه از پنجم مرداد منتشر خواهد شد و عکاسان می‌توانند تا طول دو ماه عکس‌های خود را تهیه کرده و به دبیرخانه ارسال نمایند، اصل فراخوان در سایت ejna.ir منتشر خواهد شد.

استاد ابراهیم سلیمانی با اشاره به سالروز برگزاری اولین نماز جمعه در جمهوری اسلامی ایرانی عنوان کرد: شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه اقدامات ارزشمندی را به این مناسبت در سرتاسر کشور رقم زده و یکی از این اتفاقات انتشار فراخوان ملی عکس شکوه جمعه است.

وی افزود: این فراخوان برای نخستین بار است که در جمهوری اسلامی با

ابراهیم سلیمانی

